

Rozbor zasedání pracovní komise Legislativní rady vlády pro hodnocení dopadů regulace a hodnocení projednávaných návrhů právních předpisů v roce 2016

Úvod

Pracovní komise Legislativní rady vlády pro hodnocení dopadů regulace (dále jen „Komise RIA“) byla zřízena v listopadu 2011. Jejím posláním je posuzování kvality provedeného hodnocení dopadů navrhované regulace (*regulatory impact assessment*, zkráceně RIA) u předkládaných návrhů právních předpisů tj. zákonů, nařízení vlády, vyhlášek a rovněž věcných záměrů zákona (dále jen „právní předpisy“). Komise RIA byla zřízena mj. v reakci na doporučení OECD členským státům ohledně ustavení mechanismů a institucí pro aktivní provádění nezávislé kontroly předkládaných právních předpisů z hlediska kvality hodnocení jejich dopadů a identifikaci případných nedostatků.

Komise RIA v uplynulých 5 letech svého působení měla ambici přispět ke zlepšení analýzy celospolečenských dopadů nově navrhovaných právních předpisů. Prostřednictvím posuzování kvality zpracovávaných závěrečných zpráv z hodnocení dopadů regulace (dále jen „závěrečné zprávy RIA“) se Komise RIA nepřímou snáží přispět i ke změně kultury legislativního procesu v proces založený jednak na transparentnosti směrem k „příjemcům“ regulace, a jednak na kvalitní analýze řešeného problému.

RIA v rámci návrhů právních předpisů

V případě věcných záměrů zákona byla RIA v souladu s Obecnými zásadami hodnocení dopadů regulace (RIA) zpracována vždy. V případě návrhů zákonů nebyla RIA zpracována přibližně ve čtvrtině případů. V 10 případech nezpracování RIA vyplývalo z Plánu legislativních prací vlády, v 10 případech byla udělena výjimka, ve zbylých případech se jednalo o jiné důvody (parametrické změny, ústavní zákon).

Druh právního předpisu	Se zpracovanou RIA	Bez zpracované RIA
Věcný záměr zákona	8	0
Návrh zákona	76	24
Návrh nařízení vlády	42	46
Návrh vyhlášky	80	97

Tabulka 01. Přítomnost RIA v návrzích právních předpisů

Činnost Komise RIA

Komise RIA se v roce 2016 zabývala 91¹ závěrečnými zprávami RIA. V rámci svých 17 zasedání posuzovala závěrečné zprávy RIA u 84 návrhů právních předpisů. Dalších 7 závěrečných zpráv RIA projednala ve zkrácených řízeních (per rollam). Dohromady se jednalo o:

- 8 věcných záměrů zákona;
- 69 zákonů;
- 4 nařízení vlády;
- 10 vyhlášek.

Členové Komise RIA se u vybraných návrhů právních předpisů účastnili jejich projednávání i na schůzích Legislativní rady.

V mezinárodním měřítku Komise RIA participuje na činnosti platformy RegWatchEurope². Předsedkyně RIA se v roce 2016 zúčastnila 6 jednání této platformy.

Stanoviska Komise RIA

Ve vazbě na novelizaci Legislativních pravidel vlády a Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace (RIA), došlo k úpravě evidence stanovisek Komise RIA. V rámci nově nastaveného systému projednávání návrhů právních předpisů v Komisi RIA se evidují pro účely Výroční zprávy o činnosti Legislativní rady vlády a sledování zvyšování kvality předložených závěrečných zpráv RIA pouze dva typy stanovisek:

- kladné stanovisko bez připomínek
- stanovisko s připomínkami

Kladné stanovisko bez připomínek (A) znamená, že z pohledu Komise RIA zpráva obsahuje všechny požadované části dle Obecných zásad RIA a předkládá srozumitelné, kvalitně zpracované a průkazné hodnocení dopadů k navrhovanému legislativnímu řešení. Stanovisko Komise RIA neobsahuje zásadní připomínky, může obsahovat doporučení. Za kladná stanoviska jsou považována rovněž podmíněná souhlasná stanoviska Komise RIA.

¹ V některých případech Komise RIA navíc posuzovala závěrečné zprávy RIA opětovně.

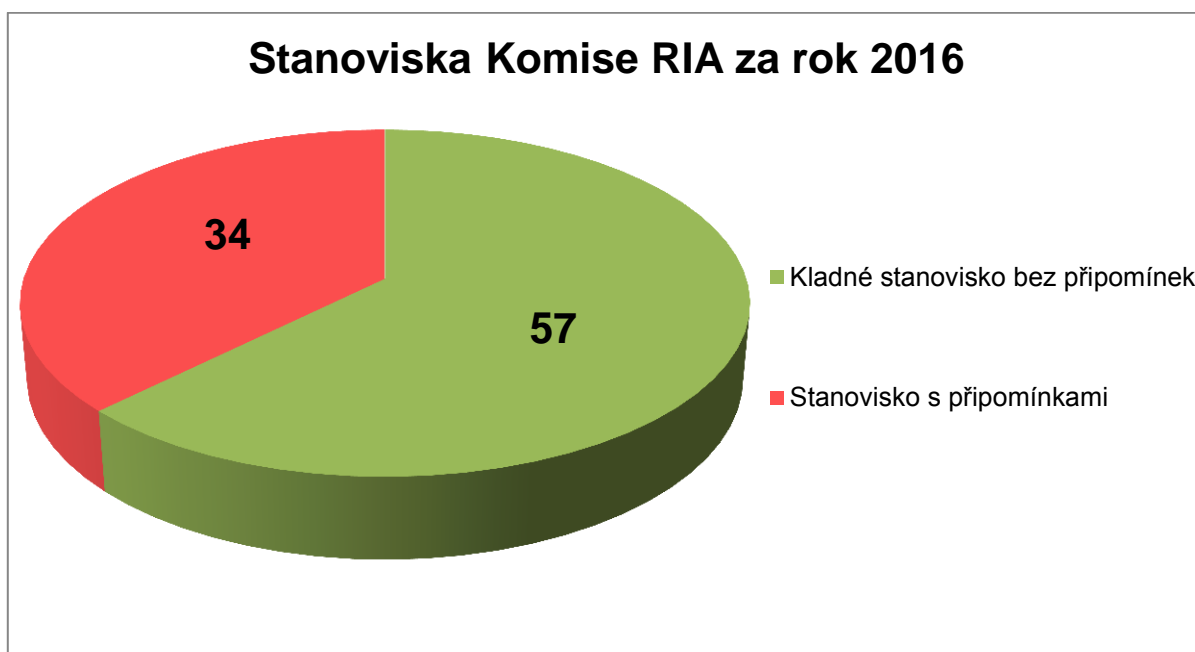
² Jedná se o platformu sdružující subjekty v evropských zemích, které radí vládám v opatřeních k omezení byrokracie a zlepšení kvality právních předpisů. Role a mandáty těchto orgánů se svým rozsahem liší, vesměs jsou ale zapojeny do ex-ante posuzování nových návrhů právních předpisů. Členy jsou v současnosti Česká republika, Finsko, Norsko, Nizozemsko, Německo, Švédsko, Velká Británie.

Stanovisko s připomínkami (B) znamená, že Komise RIA identifikovala v závěrečné zprávě RIA závažné nedostatky, týkající se předloženého hodnocení dopadů nebo jeho části (případně metodiky jejího zpracování).

Z celkového počtu 91 projednávaných návrhů Komise RIA:

- **57 návrhů** obdrželo kladné stanovisko bez připomínek,
- **34 návrhů** obdrželo stanovisko s připomínkami.

Z metodologického hlediska je třeba upozornit, že počty projednávaných návrhů Komise RIA v daném roce nevycházejí ze stejné základny jako celkové počty zaevidovaných návrhů právních předpisů (tzv. čj. OVA). V průběhu roku 2016 bylo komisí projednáváno i několik předpisů zaevidovaných v roce 2015, naopak některé předpisy zaevidované v závěru roku se dostanou na pořad jednání až v roce 2017.

Graf 01. Stanoviska Komise RIA za rok 2016.

Relevantní dlouhodobé časové srovnání naráží na metodické změny a množství projednávaných předpisů Komise RIA v jednotlivých letech³. Počet projednávaných předpisů Komise RIA je ovlivněn počtem návrhů právních předpisů předložených k posouzení Legislativní radě. Tím je zvláště ovlivněn souhrnný počet stanovisek v rámci dílčích kategorií (počet kladných stanovisek bez připomínek v delším časovém horizontu udává graf 02).

³ Dle dostupných údajů je celkový počet projednaných předpisů Komise RIA v jednotlivých letech následující: 65 (2012), 84 (2013), 74 (2014), 101 (2015) a 91 (2016).

Graf 02. Kladné stanovisko bez připomínek.

Za roky 2012–2014 jsou zahrnována stanoviska pouze k závěrečným zprávám RIA u návrhů věcných záměrů, zákonů a nařízení vlády, nikoliv u návrhů vyhlášek. Ve statistikách od roku 2015 jsou zohledněny také návrhy vyhlášek. V roce 2016 se Komise RIA zabývala 10 vyhláškami, což je o dvě více než v roce 2015.

Následující přehled (tabulka 02) uvádí pro úplnost souhrn stanovisek Komise RIA ve vztahu k jednotlivým předkladatelům.

Předkladatel	Projednané návrhy Komisí RIA	Stanovisko Komise RIA	
		A	B
MD	2	2	0
MF	10	7	3
MK	2	2	0
MLP	2	1	1
MMR	5	3	2
MO	3	3	0
MPO	9	8	1
MPSV	9	3	6
MŠP	9	4	5
MŠMT	2	1	1
MV	8	5	3
MZd	6	2	4
MZe	4	1	3
MZV	1	1	0
MŽP	13	9	4
MVVI	1	0	1
ERÚ	3	3	0
NBÚ	1	1	0
ÚOHS	1	1	0
Celkem	91	57	34

Tabulka 02. Stanoviska Komise RIA dle předkladatelů

Výjimky z provedení hodnocení dopadů regulace

V průběhu roku 2016 bylo předsedovi Legislativní rady doručeno ze strany předkladatelů **64 žádostí** o výjimku z provedení hodnocení dopadů regulace, přičemž v **60 případech bylo předkladatelům vyhověno**.

Výjimka **nebyla udělena ve 4 případech** (po 1 případě MF, NBÚ, MZd, MPO).